Győri Ítélőtábla
Pf.IV.20.005/2016/5/I.szám

A Győri Ítélőtábla a dr. Ölveczky István ügyvéd által képviselt **felperesnek** dr. Óvári Judit ügyvéd által képviselt **alperes** ellen szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Tatabányai Törvényszék 2015. november 2. napján kelt 13.P.21.150/2014/20. számú ítélete ellen a felperes által 21. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles megfizetni a felperes 15 napon belül az alperesnek 20.000,- (Húszezer) Ft másodfokú eljárási költséget, viselje továbbá a fellebbezésével felmerült költségeit.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes, mint magánszemély adós, valamint az alperes, mint hitelező között 2006. május 26-án CHF alapú elszámolással lakásvásárlási célú kölcsönszerződés jött létre. Az alperes, mint hitelező a felperesnek mint magánszemélynek 35.696 CHF kölcsönt bocsátott rendelkezésére 240 hónap futamidőre, amelyből 96 hónap volt a türelmi idő. A szerződésben a felek rendelkeztek a kölcsön folyósításának feltételeiről, a kamatról, egyéb díjakról, költségekről és jutalékokról, a kölcsön és járulékai megfizetésének módjáról, a kölcsön biztosítékairól, a szerződésszegés jogkövetkezményeiről. A szerződésben rögzített teljes hiteldíj mutató 6,33 %, az ügyleti kamat évi 3,99 %.

A szerződés VII.2. pontja szerinti, úgynevezett CHF klauzula tartalmazta, hogy „Az adós kifejezetten nyilatkozik, hogy a banki felvilágosítást, mely szerint a jelen kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázata keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem CHF forrás, megértette és ezen információ tudatában is igénybe kívánja venni az e szerződésben meghatározott kölcsönösszeget, illetve igényli a CHF nyilvántartást." A felperes ehhez a szerződéses kikötéshez kapcsolódóan aláírta az alperesnek a „Tájékoztatás A külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól" megnevezésű okiratát, amely többek között tartalmazta, hogy a deviza alapú

finanszírozás előnye, hogy amint a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben esik az árfolyama, úgy csökken a finanszírozás forint „ellenértéke": vagyis a tőkeösszeg és kamatai visszafizetését szolgáló törlesztő részleteket fedező deviza megvásárlása kevesebbe kerül, ahhoz kevesebb forint szükséges - tehát ebben az esetben a teher csekélyebb és ez azt a helyzetet is eredményezheti, hogy kevesebbet kell visszafizetni, mint amennyi a kölcsön hitelszerződés megkötésekor kiszámított forint ellenérték alapján elvárt volna. Fordított esetben, ha a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben nő az árfolyama, úgy növekszik a finanszírozás „ellenértéke": a tőkeösszeg és kamatainak (törlesztő részleteinek) megfizetéséhez ebben az esetben magasabb forintösszeg szükséges - tehát ebben az esetben a felvett devizahitel visszafizetéséhez több forintot kell - a megfelelő devizanemre átváltva felhasználni. A tájékoztatás szerint a bank nem tudott felelősséget vállalni arra, hogy a piac kedvezőtlen alakulása miatt a felperesnél adott esetben bekövetkező többletterhet átvállalja, így különösen nem vállalt kötelezettséget arra, hogy tájékoztassa a felperest egy esetlegesen bekövetkező kedvezőtlen változásról, így a felperesen múlt - ennek megfelelően - a változások követése és az, hogy ez alapján bárminemű intézkedést tegyen.
A szerződés IV.3. pontja úgy rendelkezett, hogy a kölcsönszerződés vonatkozásában a mindenkor esedékessé váló törlesztések, törlesztő részletek, illetve bármilyen más pénzbeli kötelezettség CHF-ben teljesítendők. Más pénznemben való teljesítés esetén a bank az általa az esedékesség napján alkalmazott, a bank Hirdetményében hivatkozott számlakonverziós deviza eladási árfolyamon kiszámított CHF összeget fordít az éppen esedékessé váló kötelezettség teljesítésére. A szerződés II.1. pontja szerint a bank a kölcsönt - a szerződésben írt ügyféligény alapján - minden esetben a I.1. pontban írt forint összegben folyósítja, de azt a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott és a bank hirdetményében hivatkozott számlakonverziós deviza vételi árfolyamon kiszámított CHF összegben tartja nyilván.
A szerződés III.3. pontja rögzítette, hogy az adós a kölcsön fennállásának minden ügyleti évében évi kezelési költséget köteles fizetni. A kezelési költség meghatározásának alapja a soron következő ügyleti év első napján fennálló tőketartozás. A kezelési költség ügyleti éven belül nem változtatható. A kezelési költség változó, mértéke a szerződéskötés időpontjában évi 1,5 %.
A VIII.12. pontjában az adós kijelentette,hogy a bank Üzletszabályzatának, Hirdetményének rendelkezéseit megismerte, azokat magára nézve kötelezőnek fogadja el. Az adós e pontban kijelentette továbbá, hogy a megkötendő kölcsönszerződés tervezetét, a hitelbírálati díjnak a kezelési költségbe számítása módját, a hitel prolongálásának várható költségét, nem teljesítés esetére a késedelmi kamat mértékét és a hitel felmondás feltételeit, a teljes futamidőre kiszámított kamatot, a hatályos hirdetmény szerinti THM-et, számításának módját és számítása során figyelembe nem vett egyéb költségeket és várható mértékét (így különösen a közjegyzői díj és a kölcsön folyósításához megkövetelt biztosítási díj meghatározását és várható összegét) megismerte, megértette és tudomásul vette.

A felperes a 2014. október 3. napján előterjesztett kereseti kérelmében a Ptk. 239/A §. (1) bekezdése alapján a kölcsönszerződés III.3. pontja első mondata („Az adós a kölcsön fennállásának minden ügyleti évében évi kezelési költséget köteles fizetni"), VIII.12. pontjának első mondata („Adós kijelenti, hogy a Bank Üzletszabályzatának, Hirdetményének rendelkezéseit megismerte, azokat magára nézve kötelezőnek fogadja el.") érvénytelenségének megállapítását kérte hivatkozva arra,hogy e szerződési kikötések a Ptk.

209/A §. (2) bekezdése és a Ptk. 209. §. (1) bekezdése szerint tisztességtelenek. Kereseti kérelmét utóbb akként módosította, hogy a szerződés részleges érvénytelenségének megállapítását kérte a szerződés VII.2. pontja, valamint a IV.3. pontja vonatkozásában is.

Másodlagosan kereseti kérelmet terjesztett elő a szerződésnek a szerződéskötésre visszamenőleges hatályú érvényessé nyilvánítása iránt 2006. március 10-i első esedékességgel úgy, hogy a felperes által fizetendő törlesztő részlet 79.620,-Ft/hóban kerüljön megállapításra, egyúttal a bíróság kötelezze az alperest 250.000,-Ft megfizetésére. E kereseti kérelmét utóbb akként tartotta fenn, hogy a felperes által fizetendő törlesztő részlet a visszamenőleges hatályú érvényessé nyilvánítás mellett az 1-96 hónap között 16.957,-Ft/hó, a 97-240 hó között 21.478,-Ft/hó, az alperes pedig 250.000,-Ft megfizetésére köteles az ítélet meghozatalának napjával. Arra hivatkozott, hogy a szerződés VIII.12. pontja azért tisztességtelen, mert a felek általános szerződési feltételeket tartalmazó blankettaszerződést írtak alá, , s e szerződési pontban az általános szerződési feltétel elfogadásával lényegében a felperes egy másik általános szerződési feltételt, az Üzletszabályzatot volt kénytelen elfogadni anélkül, hogy azt ténylegesen megismerhette volna. Álláspontja szerint a VIII.12.pont azért is tisztességtelen, mert az a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 1. §. (1) bekezdés j) pontjába ütközik, mert megfordítja a bizonyítási terhet azt illetően, hogy az általános szerződési feltételt, vagyis az Üzletszabályzatot a felperes fogyasztóként megismerhette. Hivatkozott arra, hogy a szerződés e kikötése a Hpt. 210. §. (1) bekezdésébe is ütközik. Az Üzletszabályzat eredeti példányban nem készült el, az írásba foglaltnak sem tekinthető mert a felperes részéről annak aláírására nem került sor, így az a Ptk. 217. §. (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel nem vált a szerződés részévé. Mivel a hitelszerződés a Ptk. 205/A §. (1) és (3) bekezdésében írtakra figyelemmel blankettaszerződés, az Üzletszabályzat csak akkor vált volna annak részévé, ha a Ptk. 205/B §. (1) bekezdésében és (2) bekezdésében írtaknak megfelelően az alperes lehetővé tette volna tartalmának megismerését. A Ptk. 205/B §. (2) bekezdésével kapcsolatban utalt arra, hogy a devizaszerződés nem tekinthető szokásos szerződésnek. Hivatkozott a 87/102. EGK irányelv 4. cikk (1) és (2) bekezdésére, valamint a 93/13. EGK irányelv 3. cikk (3) bekezdésére és annak mellékletére, az Alaptörvény alapvetésének M. cikk (2) bekezdésére és 28. cikkére. Utalt arra, hogy az üzletszabályzat közjogi szabályozása a hirdetményi közzétételre vonatkozik, magánjogi szabályozását illetően azonban a Hpt. 210. §. (1) bekezdése az irányadó, figyelemmel a Hpt. 203. §. (1) bekezdés h) és b) pontjaiban foglaltakra.
A szerződés III.3. pontját illetően előadta, hogy a kezelési költség lényegében szolgáltatás nélküli díjkövetelés, így az a 2/2014. PJE 3. pontja értelmében ugyancsak tisztességtelen szerződéses kikötés, figyelemmel a Hpt. 2. mellékletének 10.2. és 10.3. pontjában foglaltakra.
A szerződés VII.2. pontjával kapcsolatban kifejtette, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó alperesi tájékoztatás nem felelt meg a 2/2014. PJE 1. pontjában foglaltaknak. Az alperes a hitelvizsgálattal megtévesztette a felperest, mert azt a látszatot keltette, hogy bár az árfolyamkockázat esélye fennáll, az nem haladja meg a felperes hitelképességét, az árfolyamváltozás kockázata a teljesítőképesség korlátain belül marad. A kockázatfeltárás nem felelt meg a Hpt. 203. §. (1), (6) és (7) bekezdéseiben foglaltaknak. Az alperes eljárása nem felelt meg a pénzintézetek prudens működésére vonatkozó Hpt. 13. §. (1) bekezdésében, a Hpt. 70. §-ában és 78. §. (1) bekezdésében írtaknak sem. Utalt arra, hogy az

árfolyamkockázatok kezelését a 224/2000. (XII.24.) Korm. rendelet szabályozza. Mindezek ellenére a felperes által nem vitatottan aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat nem tartalmazta azt a tájékoztatást, hogy a törlesztő részlet meghaladhatja a fogyasztó teljesítőképességét, s ezzel a Magyar Bankszövetség 2006. január 26-i tájékoztatója alapján sem kellett a felperesnek alappal számolnia.
A IV.3. pont a Ptk. 209/A §.(2) bekezdésére, a Ptk. 209. §. (1) bekezdésére, valamint a 2/2014. PJE 1. pontjára hivatkozva állította, hogy az tisztességtelen, mert az esedékesség napján alkalmazott deviza eladási árfolyam helyett az alperesnek a folyósításkori svájci franknak megfelelő árfolyamot kellett volna alkalmaznia minden egyes törlesztő részlet számításakor.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Hangsúlyozta, hogy az árfolyamkockázatot illetően a kockázatfeltáró nyilatkozatot a felperes aláírta, az pedig érthetően és világosan tartalmazta az átváltási mechanizmusokat és gazdasági kockázati tájékoztatást is nyújtott. A tájékoztatás kitért arra is, hogy az árfolyamkockázatot a felperesi fogyasztó viseli. Hivatkozott az EBH 2012.G.4. számú döntésben írtakra. Hangsúlyozta, hogy az átlagfogyasztónak nem a pénzügyi intézmények kockázatkezelését, hanem a saját kölcsönszerződéséből rá eső kockázatot kell mérlegelnie, ebből következően a bank prudens működésével kapcsolatos felperesi érvelésnek a jelen eljárásban nem lehet jelentősége. Rámutatott, hogy a felperes éppen az alacsonyabb kamat fejében vállalta a CHF alapú hitel felvételét és annak teljes árfolyamkockázatát. A Magyar Bankszövetség tájékoztatójával kapcsolatban előadta, hogy azt a felperes teljes terjedelemben nem csatolta, s az egyébként is az euró alapú bankhitelek finanszírozására vonatkozott. Kiemelte, hogy a bírói gyakorlat szerint a fogyasztókat terheli a bizonyítás abban a körben, hogy a pénzügyi intézmény tájékoztatója ellenére az árfolyamkockázat őket nem terheli. Hangsúlyozta, hogy az árfolyamkockázat a főszolgáltatás körébe tartozik, így részleges érvénytelenségről e körben nem lehet beszélni, a részleges érvénytelenség és az érvénytelenségi ok kiküszöbölése nem jöhet szóba. Az árfolyamkockázat vállalása és emellett a szerződésben rögzített 3,99 %-os kamatmérték olyan lényeges szerződési feltételek voltak, melyek nélkül az ügyletet az alperes nem kötötte volna meg, figyelemmel arra is, hogy az árfolyamkockázat nélküli forint alapú hitelek a szerződéskötés időszakában 12,5 %-os kamattal kerültek megkötésre. Ezt meghaladóan vitatta a felperes számítását is, hivatkozva arra, hogy a CHF árfolyama 2006-ban soha nem volt 142,87 Ft.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000,-Ft + ÁFA összegű perköltséget.
Ítéletének indokolásában rögzítette,hogy a peres felek között deviza alapú hitelszerződés jött létre, melyre - a szerződéskötés időpontjára tekintettel - az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) szabályai az irányadók. A konkrét szerződés mögött álló deviza tényleges megléte egyedi szerződésenként nem vizsgálandó. A perbeli szerződési konstrukció lényege az volt, hogy a felperes a deviza alapú kölcsönnel forintban jutott hozzá pénzeszközhöz, sőt a tartozását is forintban kellett megfizetnie, ugyanakkor a szerződési feltételek szerint a kamatfizetési kötelezettség más deviza sajátosságaihoz, így más állam gazdasági mutatóihoz, helyzetéhez igazodott. A szerződésnek lényegi velejárója volt az árfolyamkockázat. E szerződési konstrukció az állandóan követett bírói gyakorlat szerint nem ütközött jogszabályba, az nem

minősül tisztességtelennek. A kockázatfeltáró nyilatkozat és a szerződés aláírásából következően a felperes az árfolyamkockázatot ismerte és vállalta. A felperes az általa hivatkozott tanúvallomásokkal sem tudta bizonyítani, hogy az írásba foglaltaktól eltérő tartalmú szóbeli tájékoztatást kapott, amely alapján alappal bízhatott abban, hogy az árfolyamkockázat nem, vagy csak korlátozott mértékben terheli őt. A kockázatfeltáró nyilatkozatból az is következett, hogy a kockázat meghaladhatja a felperes teljesítőképességét.
A szerződés egyértelmű rendelkezést tartalmazott azzal kapcsolatban, hogy az egyes törlesztő részletek meghatározásakor a törlesztés napján esedékes árfolyamot kell alkalmazni. E szerződési kikötés a törvényszék álláspontja szerint ugyancsak nem tisztességtelen.
Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes a szerződés aláírásával igazoltan megismerte a szerződés tartalmán kívüli azon alperesi szabályzatokat is- így a a Hpt. 207. § -ának megfelelő Üzletszabályzatot -, amelyekre a szerződés utalt, így azok is a szerződés részévé váltak. A törvényszék hangsúlyozta, hogy nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely kizárná, hogy egy ilyen, az Üzletszabályzat megismerésére vonatkozó egyoldalú nyilatkozat szerződésbe foglalható legyen. A szerződés felperes által történt aláírásával az alperes a rá háruló bizonyítási kötelezettségének eleget tett, a felperes bizonyítása pedig e körben nem vezetett eredményre.
A kezelési költséget illetően az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy azzal összefüggésben a szerződés részleges érvénytelensége nem állapítható meg, mert a kezelési költséget a jogszabályok kifejezetten nevesítik, azt létező költségelemként definiálják (Hpt. 212. §-a). A törvényszék utalt arra, hogy a Hpt. 2. számú mellékletének III.7. pontja szerinti kamatfogalom nem tartalmazza a kezelési költséget, a teljes hiteldíj körében azonban már a fogalom meghatározás erre kitér. Rögzítette, hogy a kölcsönszerződés a fogyasztói kölcsönszerződések előírt tartalmi elemeit magában foglalta, így a szerződés semmissége még ilyen szempontból sem vetődhetett fel. Utalt arra, hogy a felperes további előadásai a kereseti kérelem és a kereseti tényállás körén kívül eső kérdésekkel foglalkoztak (így az, hogy a szerződés befektetési célú szerződés).
A perköltségről a Pp. 77. és 78. §-a alapján rendelkezett, az ügyvédi költséget a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §. (1) és (3) bekezdése alapján állapította meg.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását kérte akként, hogy az ítélőtábla a kereseti kérelemnek teljes körűen adjon helyt, egyúttal marasztalja az alperest a másodfokú eljárás perköltségében. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság iratellenesen állapította meg a kockázatfeltáró nyilatkozatról, hogy az egyértelmű volt abban a körben, hogy a teljes és előre meg nem határozható mértékű árfolyamkockázat a felperest terheli, illetőleg, hogy az okiratból kitűnt, hogy az árfolyamkockázatnak nincs korlátja. Arra hivatkozott, hogy kockázatfeltáró nyilatkozatról, mint külön okiratról nem is lehet beszélni, mert az nem létezik. A felperes kockázatvállalását a szerződés VII. fejezete, az úgynevezett svájci frank klauzula tartalmazta. A svájci frank klauzula azonban nem adott tájékoztatást az árfolyamkockázatot illetően. Utalt arra, hogy a felperesnek a svájci frank klauzulában rögzítetteken kívül (pótfedezet nyújtása) egyéb felelőssége a kockázattal kapcsolatban nem keletkezett. Az alkalmazotti jövedelemből élő felperesnek nem kellett bizonyítania azt, hogy nem vállalt olyan kockázatot, amelyet a

szerződés VII. pontja nem tartalmaz. Iratellenes a törvényszék azon megállapítása, hogy az elsőfokú eljárásban meghallgatott tanúk vallomásai az alperes álláspontját támasztották alá. Egyik tanú sem tudott arra nyilatkozni, hogy a jövőbeni árfolyamról bármilyen ismerete lett volna. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú döntés kifejezetten fogyasztóellenes, az nem áll összhangban a Ptk. 205. §-ában, valamint a 93/13 EGK irányelvben foglaltakkal sem. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a kezelési költség semmilyen plusz szolgáltatást nem jelent, ebből következően azért külön díj nem követelhető. Változatlanul hivatkozott arra, hogy az üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé, mert a Hpt. 210. §. (1) bekezdése mint speciális szabály felülírja a Ptk. általános szerződési feltétellel kapcsolatos rendelkezéseit, az eredeti okirat átadása pedig értelemszerűen az okirat aláírását jelenti. E körben utalt arra, hogy a fogyasztóval szemben jogszabály kiterjesztő értelmezése tilos. Ehhez képest a törvényszék nem kiterjesztően értelmezte, hanem figyelmen kívül hagyta a Hpt. 210. §. (1) bekezdésében írtakat. Hangsúlyozta, hogy az Üzletszabályzat megismerésére és elfogadására vonatkozó szerződéses nyilatkozat tisztességtelensége éppen abban állt, hogy a kikötés szabályos, csak erkölcstelen. Az elsőfokú bíróság azonban nem adta indokát annak, hogy miért tartja tisztességesnek a szerződésben azt, hogy azon kívüli okiratok felsorolását a fogyasztóval az alperes elfogadtatta. Összességében arra hivatkozott, hogy a 2/2014. PJE határozat 1. pontja alapján - figyelemmel ugyanezen PJE határozat III. fejezet 1. pontjának utolsó bekezdésére is - az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatást illetően a szerződés tisztességtelensége megállapítható.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Fenntartotta valamennyi, az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatát. Hangsúlyozta, hogy az eljárás során csatolta azt a kockázatfeltáró nyilatkozatot, amely igazolja, hogy a felperest a kölcsönszerződés árfolyamkockázatáról tájékoztatta, a 6/2013. PJE 3. pontjában kötelezettségnek a hitelintézet eleget tett. A tájékoztató, valamint a kölcsönszerződés VII.2. pontja együttesen megfelelő, az átlagfogyasztó számára világos és egyértelmű tájékoztatást tartalmazott. Álláspontja szerint a 2/2014. PJE indokolása szerinti, az árfolyamkockázatot illetően rá háruló bizonyítási tehernek eleget tett. A kezelési költséggel kapcsolatban fenntartotta valamennyi elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatát. A szerződés VIII.12. pontját illetően kiemelte, hogy a felperes a perbeli szerződés aláírásával elismerte a Hirdetmény és az Üzletszabályzat tartalmának megismerését. Hivatkozott a Szegedi Ítélőtábla Pf.II.20.486/2012/3. számú ítéletére. Rámutatott, hogy a felperes nyilatkozatai ellentmondásosak, hiszen egyrészről azt állította, hogy az Üzletszabályzatot nem ismerte meg, másrészről arra hivatkozott, hogy a becsatolt Üzletszabályzat nem azonos a szerződéskötéskorival.

A fellebbezés az alábbiak szerint nem alapos:

Az elsőfokú bíróság a szükséges és egyben elégséges körben a bizonyítást lefolytatta, a bizonyítékokat egyenként és összességükben is helyesen, okszerűen, a Pp. 206. §. (1) bekezdésének megfelelően értékelve helyes tényállást állapított meg és érdemben helyes jogi következtetésre jutott.

A felperes fellebbezésében alaptalanul hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a kockázatfeltáró nyilatkozat egyértelműségével kapcsolatban iratellenes megállapítást tett, külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat nem létezik. A szerződés VII.2. pontja (CHF klauzula) utal arra az elsőfokú eljárásban az alperes által a 7. sorszám alatti beadványához csatolt, az elsőfokú ítéletben is meghivatkozott „Tájékoztatás A külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatáról" megnevezésű okiratra. A felperes elismerte, hogy az okiraton az aláírás tőle származik (18. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

A felperesi kereseti kérelemben hivatkozott 93/13/EGK Irányelv 3. cikk (1) bekezdése szerint egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekinthető tisztességtelennek, ha a jóhiszeműség követelményeivel ellentétben a felek szerződéséből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára. A 3. cikk (3) bekezdése szerint az Irányelv melléklete tartalmazza a tisztességtelen feltételek nem taxatív felsorolását. A melléklet 1.) i) pontja szerint tisztességtelen az a feltétel, amelynek tárgya vagy hatása az, hogy a fogyasztót visszavonhatatlanul kötelezik olyan feltételek vonatkozásában, amelyek alapos megismerésére nem volt tényleges lehetősége a szerződés megkötése előtt. Az Irányelv szerinti tisztességtelennek minősülő általános szerződési feltételek belső jogi szabályozását a Ptk. 205/B.§- 209B.§-a valamint - többek között - a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet teremti meg.

A devizaalapú szerződéstípus önmagában nem ütközik jó erkölcsbe, nem érvénytelen (6/2013. PJE). A 2/2014. számú PJE határozatból következően annak a szerződési kikötésnek a tisztességtelensége, mely szerint az árfolyamkockázatot a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezésként főszabályként nem, csak akkor vizsgálható, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintető átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető. A perbeli szerződés VII.2. pontja és a külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat együttesen eleget tett a jogegységi döntés szerinti követelménynek. Helyesen rögzítette azt is a törvényszék, hogy az okirati bizonyítékokat az elsőfokú eljárásban meghallgatott tanúk vallomásai alátámasztották. Az „általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó" számára az alperesi szerződésből és az ahhoz kapcsolódó nyilatkozatból egyértelművé kellett, hogy váljon az, hogy a CHF kamatláb és a CHF / forint árfolyam változásának kockázata a hitelt felvevőjét terheli. Sem a tanúvallomások, sem a szerződés és az ahhoz kapcsolódó kockázatfeltáró nyilatkozat szerint a felperes nem kapott tájékoztatást az árfolyamkockázat lehetséges maximális mértékéről. Ugyanakkor a jövőbeni árfolyamkockázat mértékét illetően a hitelintézetnek nem is állt fenn tájékoztatási kötelezettsége (EBH 2012.G.4.), így az ezzel kapcsolatos felperesi előadás, valamint az e körben hivatkozott MNB tájékoztatással kapcsolatos felperesi érvelés nem foghatott helyt.

Helytállóan hivatkozott a törvényszék ítéletének indokolásában arra, hogy a bank prudens működésével, a Hpt. szerinti céltartalék képzésével kapcsolatos felperesi előadás nem a szerződés szerinti felperesi kockázati körbe tartozó kérdések, azokra a kockázatfeltáró

nyilatkozatnak nem kellett kitérnie. Helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra a jogi következtetésre, hogy az e körben tett felperesi nyilatkozatok a jelen perben irrelevánsak.

Megjegyzi az ítélőtábla, hogy a felperes által az árfolyamkockázat körén belül is hivatkozott 87/102/EGK irányelv a jelen eljárásban nem alkalmazható. A felek között lakásvásárlási célú kölcsön jött létre. Az irányelv 2. cikk (1) bekezdés a) pontja szerint az irányelv nem vonatkozik az olyan hitelszerződésekre, vagy hitelnyújtásra vonatkozó ígéretekre, amelyek elsődleges célja tulajdonjogok megszerzése, vagy megtartása földre, vagy egy meglévő, vagy tervezett épületre vonatkozóan.

Helytállóan utalt arra a törvényszék, hogy a jelen eljárásban a szerződéskötés időpontjára figyelemmel irányadó 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 2. melléklet III.7. pontjában és a Hpt. 212. §-ában írtakra tekintettel az alperes részéről kezelési költség alkalmazása önmagában nem tisztességtelen. A hitel/kölcsönszerződésben a pénzügyi intézmény nem csak kamatot, hanem díjat és költséget is felszámíthat. Ezek felszámítása önmagában nem tisztességtelen, jó erkölcsbe ütköző (EBH 2012.G.4.). A Hpt. 210. §. (2) bekezdése szerint a pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződésben egyértelműen meg kell határozni a kamatot, díjat és minden egyéb költséget is. Mind a szerződéskötéskori (Hpt. 210. §. (2) és (3) bekezdés), mind a jelenlegi (2013. évi CCIIIVII. törvény 17/A §. (4) bekezdés, 6. §. (1) bekezdés, 109. pont, 2009. évi CLXII. törvény 3. §. 10. pont, 20. pont) jogszabályi rendelkezések lehetővé tették/ teszik a hitelintézet számára, hogy az általa a hitelállomány kezelése során kifejtett tevékenység költségeit a hitel felvevőjével szemben érvényesítse.

A szerződés IV.3. pontját a felperes arra hivatkozva támadta, hogy az alperes tisztességtelenül számolt a más pénznemben való teljesítés esetén az esedékesség napján alkalmazott, a bank hirdetményében hivatkozott számlakonverziós deviza eladási árfolyamon kiszámított CHF összegével. A felperesi kereseti kérelem tehát nem az úgynevezett árfolyamrés intézményét támadta, hanem az annak kapcsán az esedékesség napjára utalással meghatározott elszámolási módot. Helytállóan utalt arra a törvényszék, hogy a felek között megkötött szerződés lényegéből következett, hogy a törlesztés során az esedékesség napján irányadó árfolyamot kell alkalmazni, így e szerződéses kikötés nem tisztességtelen.

A felperes a szerződés VIII.12. pontjában elismerte, hogy az alperes Üzletszabályzatának, Hirdetményének rendelkezéseit megismerte. A Hpt. 210. §. (1) bekezdéséből nem következik, hogy az általános szerződési feltétel (üzletszabályzat, hirdetmény) csak akkor válik a szerződés részévé, ha azt a hitel felvevője külön aláírja. A felek közötti ügylet az aláírt szerződés szerinti tartalommal létrejött, az pedig külön aláírás nélkül is a felek megállapodásának részévé tette a bank Üzletszabályzatát, Hirdetményét.

A Ptk. 205/B §. (1) bekezdése szerint az általános szerződési feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten, vagy ráutaló magatartással elfogadta. Ebből következően ahhoz, hogy az általános szerződési feltétel a szerződés részévé váljon, még az sem szükséges, hogy azt a szerződő fél ténylegesen megismerje, az általános szerződési

feltétel alkalmazójának csak azt kell lehetővé tennie, hogy az általános szerződési feltételt a másik szerződő fél számára megismerhetővé tette, s azt a vele szerződő fél elfogadta (Szegedi Ítélőtábla Pf.II.20.486/2012/3.).

Az ítélőtábla álláspontja szerint az Üzletszabályzat, Hirdetmény felperes általi elfogadása nem egyoldalú nyilatkozat: a szerződés VIII.12. pontja a felek kétoldalú megállapodása azt illetően, hogy az Üzletszabályzat, Hirdetmény - s ezzel a felek közötti jogokat és kötelezettségeket szabályozó abban foglalt tartalom - a szerződés részévé vált (Ptk. 205. §. (1) bekezdés, 205/B §. (1) bekezdés).

A már hivatkozott 205/B §. (1) bekezdéséből következően amennyiben az általános szerződési feltétel a szerződés részévé vált, vizsgálható annak a Ptk. 209. §. (1) bekezdése szerinti tisztességtelensége. Az az általános szerződési feltétel, amely nem vált a szerződés részévé, a Ptk. 205/B §. (1) bekezdése szerint nem lehet tisztességtelen, mert nem képezi az ügylet részét. Az, hogy az általános szerződési feltétel a szerződés részévé vált-e, az azt alkalmazónak - a jelen perben az alperesnek - a bizonyítási kötelezettsége. Az alperes a rá háruló bizonyítási tehernek- nevezetesen, hogy az általános szerződési feltételt a felperes megismerte, illetőleg megismerhette és azt kifejezetten, vagy ráutaló magatartással elfogadta - többféle módon is eleget tehet: ezek közül az egyik az, ha a megfelelő tartalmú teljes bizonyító erejű magánokiratot csatolja.
A felperes által hivatkozott 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet 1. §. (1) bekezdés j) pontja szerint a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősül különösen az a szerződési feltétel, amely a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg. A fentiekben kifejtettek szerint ez a rendelkezés a szerződés részévé vált általános szerződési feltétel tartalmára vonatkozik, vagyis az egyes szerződéses jogosultságok és kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos bizonyítási tehernek a fogyasztó hátrányára történő megváltoztatását tilalmazza. Ehhez képest előkérdésnek tekintendő az, hogy az általános szerződési feltétel a szerződés részévé vált-e. Ez pedig a 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet 1. §. (1) bekezdés j) pontja körén kívül eső olyan körülmény, amely a Ptk. 205/B §. (1) bekezdése alapján vizsgálható. A perbeli szerződés VIII.12. pontjának megfogalmazásával, a felperes által aláírt, teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősülő szerződés csatolásával az alperes a Ptk. 205/B §. (1) bekezdése szerint rá háruló bizonyítási kötelezettségnek eleget tett. Ez azonban nem jelenti azt, hogy bármilyen bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára megváltoztatott volna: az aláírt szerződés csatolása mindössze azt eredményezte, hogy az alperes által már bizonyított ténnyel szemben a felperes ellenbizonyítással élhetett volna.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság érdemben helyesen döntött, amikor azt állapította meg, hogy a kereseti kérelem szerinti szerződéses rendelkezések egyike sem minősül tisztességtelennek, s a felperes keresetét elutasította. Ezért az ítélőtábla az elsőfokú bíróság döntését a Pp. 253. §. (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes a Pp. 239. §. és 78. §. (1) bekezdés alapján viseli a másodfokú eljárásban felmerült saját költségeit, egyúttal köteles az alperes perköltségének megfizetésére. Az ügyvédi munkadíj ÁFA-t is magában foglaló összegéről a kifejtett ügyvédi tevékenység

mérlegelésével az ítélőtábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §. (1), (3), (5) és (6) bekezdései alapján rendelkezett.

Győr, 2016. április 13. napján

Dr. Zámbó Tamás sk. . Szalay Róbert sk.. Maurer Ádám sk.
a tanács elnöke előadó bíró bíró

A kiadmány hiteléül:
Kiadó: